

A magyar művészetért. Iskolásfiú koromban diákpajtásaim *sárgyúrónak* hívtak, mert mindig volt könyvestáskámban egy csomó agyag, melyből az unalmas német órák alatt táncoló medvét, diaktársaim torzképeit mintáztam meg. Ásító szuszterinast ábrázolt szobrocskám félszázad évvel ezelőtt díszétet is nyert valamelyik fővárosi művészkiállításán. Mégsem lett belőlem szobrász, mert édesapám nem tartotta az időben a művészetet komoly kenyérkeresetnek. Vaskereskedő lett belőlem, így a müncheni művészakadémia helyett a gráci kereskedelmi akadémiába kerültem. A pénzkereső pályán eltöltött negyedszázad mégsem tudta kitörölni lelkemből azt a nagy vonzódást, amit a magyar művészet iránt érzek.

Múzeumi utazásaim közben sokszor átjárom Dunántúlt, nemcsak az erdei falvak szalmaviskóit kutatom át néprajzi emlékekért, sokszor elkerülök a nyüzsgő élet középpontjaiba is, ahol a kávéházak tükörablakain sohasem hiányoznak azok a bizonyos *nagyhangú piros cédulák*, a hevenyészett képkiállítások hirdetései. *Ferenczy, Hegedüs* stb. nagy festőnevek engem is becsaltak. Találtam is mindig ilyen névjegyzéssel ellátott festményeket, de azok csak a nagyközönség megtévesztését célozták. A látogatóknak még fülükbe csengenek ezek az évek óta hangoztatott nagy festői nevek és kapva-kapnak a *Ferenczy*-kép után, pedig ahhoz a nagy mester ecsetjének semmi köze nincsen. Ezek azok a néha tervszerűen megmagyarosított nevű tömegfestők, kik hat darabonkint készítenek fénykép után egy-egy tetszetős tájat. Először rákerül mind a hat vászonra a kék ég, azután a csőszkunyhó előtt a kék moesár stb. Ilyen tömegalkotások jutnak el *milliók árán* a jóhiszemű vidéki földesurak kastélyaiba, a művészetben kevésbbé jártas emberek szobáinak falára. Így vándorolnak

az igazi művészetnek szánt *milliórdok*, a vérbeli művészek helyett, a képügynökök és kereskedők zsebeibe. Nem csoda, ha ilyen szomorú tapasztalatok után reám ült a művészet iránti vonzódásom nagy gyötrődése. Egy-két álmatlan éjszaka után el is határoztam, hogy erős kézzel belemarkolok az igazi magyar művészet terjesztésének gyeplőjébe. Olyan kiállításokat rendezek a vidéki élet középpontjaiban, mely megismerteti a vérbeli magyar művészetet a vidék uraival, kik született hajlamuknál fogva éppen úgy vonzódnak ma a képzőművészethez, mint őseik a skófumhimes díszruhához, az aranyveretes kardkötőhöz. E kiállítások kizárólagosan a magyar kultúrát szolgálják majd. Nem meríthet abból senki anyagi hasznot, csak a *festőművész*, és a kiállítást rendező *kultúrház vagy múzeum*. A múzeum céljait szolgálja az a pár millió, mely a szerény 5000 koronás belépődíjából befolyik. De még ezzel sem kívánom terhelni a nagyközönség áldozatkészségét. Sikertül ugyanis kieszközölnöm a *Napkelet* szerkesztőségénél, hogy minden család, melynek több tagja tekinti meg a kiállítást, a magas irodalmi színvonalú folyóiratból kap *ajándékba* egy-egy számot, mely a téli estéken lelkük gyönyörködtetését szolgálja.

Az első ilyen úttörő kiállítást 1925 jan. 12—22-ig Dunántúl nagyjövőjű városában, *Szombathelyen*, a Kultúrház nagytermében rendezem, a közigazgatás, a város, a helyi sajtó bevonásával. Sorra kerül majd Kőszeg, Sopron, Győr, Esztergom, Székesfehérvár, Veszprém, Pápa, Kaposvár, Szekszárd, Pécs, Kani-za, Keszthely, Zalaegerszeg és Sümeg stb. A kiállításokon csak a *Műcsarnok rendes kiállító művészei* vehetnek részt. Egy-egy idényben négy festőművész és két szobrász. *Tájképfestő, figuralista, aquarellművész* vagy *grafikus*. Szobrász és plakette-művész. A negyedik festő

a *balatoni tájak* művésze lesz, mi azon célt is szolgálja, hogy az egész ország megismerje a magyar tenger csodás tájait. Az első idényre, melyen az úttörés nehéz munkáját végzem, olyan kiváló mestereket kértem fel, kikhez régi barátság fűz, akik rég ismerve, biztosítékot látnak csekély személyemben a kiállítás sikeréhez. Az első kiállítók lesznek: Bakoss Tibor, a magyar házak és baromfiudvarok kiváló mestere, félszázadnál több vízfestménnyel. Beck O. Fű'öp koronázási érmeikkel, Rákóczi, Tisza István, Rákosi Jenő stb. márványba foglalt bronz domborképeivel. Czencz János, akt és egyéb figurális képsoro-

zattal. Istók János, kisebb méretű bronz- és terrakotta-szobrokkal. Szlányi Lajos, téli és erdős tájképekkel. Várady Gyula pedig szép sorozatú balatoni képekkel szerepel.

A magyar művészet barázdáját mélyen szántó gondolatomat megértéssel fogadták nemcsak a múzeumok vezetői, de a kultusz-kormány illetékes ügyosztálya is. Ma már nyugodtan alszom, mert vágyakozó eszmém előkészítő munkája a siker jegyében megindult, és megvalósulhat a közel jövőben azon álmom is, hogy pár évi munkával, a főváros összes hivatott magyar művészeit alkotásaiban bemutatom a vidéken.

Darnay Kálmán.